

Siiskõs

Siiskõs.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
1 ALGGSÄÄ'N	2
2 MII LIJ KÄÄ'VVRAAJJÂMPROGRAMM.....	4
3 PROJEE'KT KOVVÕS.....	5
3.1 Kää'vv-vu'vdd	5
3.2 Aazztemkää'vvtuâj tuâggas	7
3.3 Aazztemkää'vvtuâj täävtõs	7
3.4 Čuâggas-standaard va'lljummuš	7
4 AAZZTEMKÄÄ'VVUÂJ RAAM DA ÕUDLDÕÕZZ	8
4.1 Vä'lddkâaddlaž kai'bbjõõzz vooudlaž da kâaddlaž plaanummša.....	8
4.2 Kää'vraajjâmvuä'pstõõzz õhttuum aazzâmvuu'di da trafiikk plaanummša.....	8

4.3 Puu'tt sää'm vuei'nelm ärvvtööllma kuöskee'l mottjam rajjum pirrõõzz åålgbeällsai vuu'di, "mie'cci", âânmõõžž Finnmaarkâst (Retningslinjer for vurderingen av samiske hensyn ved endret bruk av meahcci/utmark i Finnmark)	9
4.4 Vä'lddkåaddlaž trafikkplaan	9
4.5 Baree'nc vuu'd trafikkplaan	9
4.6 Vuu'd aazztemkää'v vue'kk	10
4.7 Jee'res raam da kai'bbjõõzz	10
5 ČIÖLGTÖSTEEMA DA ČUÖLMMPAAI'KI ŠIÖTTÖÖLLMÖŠ	10
5.1 Čiölgtemnalla e'tkkum va'lljeemväär	11
5.2 Metod	12
5.3 Kvalitee'ttlaž vaaiktõõzz	13
5.3.1 Ä'lddpirrõs da ålgjie'llem	13
5.3.2 Luâđ mäânghämmsažvuott	13
5.3.3 Kulttuurmoošt da kulttuurpirrõs	14
5.3.4 Kue'stelmkartt	15
5.3.5 Luättresuurs	16
5.4 Riisk da čuâccjemanalyys	16
5.5 Aazztemkää'v kovvummšest kïött'töllum teema	17
6 AAZZTEMKÄÄ'VVPROSE'SS DA VUÄSSÖÖTTMÖŠ	17

1 ALGGSÄÄ'N

Taarrjânnam čuâggas–strooi'tel da reddtõkve'rğğpäi'kk lie Taarrjânnam kää'vraajjâm – da raajjâmlää'jj päai'k § 3–7 nuäija alttääm õhttsažtuâjast Saujj–Va'rjjel koo'ddin aazztemkää'v tuejjummuž kuöskee'l odđ vuâđđsâi'mmõsterminaal sätkkvuu'dest di E6 räätktõgg Saujj–Va'rjjel kää'ddest. Aazztemkää'vvtuõjju kooll meärrõs vaaiktõsčiölgtoõzzin.

Saujj–Va'rjjel kää'dd, Taarrjânnam reddmäddve'rğğnee'kk da čuâggas–stroittel di Finnmark lään kää'ddõhttâm kōõsk lij rajjum suâppmõš tuâj jue'kkmest da mäausain aazztemkää'vvtuâj beä'lnn.

Loopplaž e'tkkõõzz kää'vraajjâmplaanân lij mie'rr kue'dded kää'ddhattõõzz tu'mmstõk–kïött'tööllma čâhčča 2018.

Ķie'ssmannust 2015 Taarrjânnam čuâggas-stroi'ttel da reddtöke'rgǵpâi'ĳĳ tuejje konse'pttčiolgtööz E6:st kuöskee'l vuu'd Høybukta – Ķeârkknjargg. Mie'rren leäi ärvvtööllâd jee'res konsee'ptid odđ satkku da čuâkksa, kook vuäitče ta'rjjeed Ķeârkknja'rgǵe viökksös trafikriâšldöög di kääzzkâ'stted meeraiköskksaž miârtooim Bare'nc vuu'dest.

Konse'pttčiolgtööz vuâdald siâzztö'lle ouddned viöstâr Høybukta – da Pulkneset-konse'ptin, prioritee'tten viöstâr Høybukta.

Taarrjânnam trafikministeria rosttovmannust 2016 u'vddem ciâlkâlm mie'ldd viöstâr Høybukta le'čči pue'rmös päi'ĳĳ odđ satkku.

Saujj-Va'rjjet kâ'ddvä'lddös tu'mmii tä'lvvmannust 2017 nääi't:

Saujj-Va'rjjet kâ'ddvä'lddös täävtâatt halltööz tu'mmstö'ĳĳe odđ vuâdđsä'immösterminaal aalgummša viöstâr Høybukta. Täävtössân lij raajjâd jönn meeraiköskksaž Bare'nc vuu'd sätkk. Odđ vuâdđsä'immösterminaal mie'rren lij ku'kes ääi'j sizz pu'htted fabriiklaž sätkktooim kâdda.

- *Öhttsažtuâjast Saujj-Va'rjjet koo'ddin da miârrostroi'ttlin jätt'tet prosee'ss, ko'st čiolgtet privat toimjee'ji intree'ssid odđ sätkkvuu'd öödâsviikkma viöstâr Høybukta.*
- *Viöstâr Høybukta aazztemkää'vvprosee'ss jätt'tet sōōrgmōōzz mie'ldd. Ouddössân lij, što prosee'ss viiggât čöōđ riikk jââ'dte'men.*

Tän diött e'tĳĳööz kää'vraajjâmpograammâst vuöltteet ciâklmi väaras da pijjât ölmsest vuei'nnemnalla kää'vraajjâm alttummšest i'lmteen.

Kää'vraajjâm mie'rren lij nââneed sââ'j, šorradvuött da säatk šorradvuöd planmōōžž di E6 rääktök tōōzz kuulli čuâggas-säi'mmōōzzin, raajjma kuulli teeknaž ää'sš, pirrō'stti jânnam, mäddmassai sâ'jjdâttmōš dnō. Kää'vraajjma kooli še E6 liinj ta'rĳstummuš.

Kää'vraajjâmpogramm raavummšest lij valddum bie'll tōōzz, koon le'be koi va'lljeemväaraid vue'ljet viikkâd öödârra aazztemkää'vest.

Mij ärvvtööllâm mie'ldd teättvuâdđ ij leäkku nokk pue'rr, möön diött äiggap jätt'ted kaart'tumsid /čiolgtöözzid täin sue'rjin: luâđ määñghämssažvuött, kulttuurpirrös, ä'lddpirrös/âlggie'llem da puäzghâiddmōš.

Kää'vraajjâmpogramm e'tĳĳös lij vuölttuom ciâklmi väaras da pijjum ölmsest vuei'nnemnalla ääigas 30.06.2017–25.08.2017. Ä'sšĳee'rij lie vuei'nnemnalla ne'ttseeidain [Vegprosjekter - vegvesen.no](http://Vegprosjekter-vegvesen.no) di kää'dd seeidain addröōzzâst www.svk.no.

Ciâklmi äi'ğgen ââ'net ää'v kaaunõöttâmpodd aazztemkää'vvtuâjast. Kaaunõöttâmpodd jä'rjstet Ķeârknjaarg gââradpõörtâst. Seâmma pei'vven Taarrjânnam riikk čuâggas–stroittlest lie ää'v uus Sandnes trafikksâjldõõggâst. Ääi'j i'Immtet mââ'jbeä'Inn.

Kää'vraajjâmpograamm kuõskki mušt'tõõzz, kook ko'lle täävtõõzzid, va'lljeemvääraid, čiolgtemtaarbid le'be ha'ŋkķõ'sse vuässõöttma, âlgg vuõltteed 25.08.2017 mõõnee'st addrõ'sse:

Statens vegvesen Region nord

**Postboks 1403
8002 Bodø**

Le'be ne'ttpåå'st mie'ldd addrõ'sse firmapost-nord@vegvesen.no

Taarrjânnam riikk čuâggas–stroittel õhttvuõttooumaž lij plaanšurr Bjarne Mjelde, te'l. 78 94 17 92 le'be ne'ttpåå'st bjarne.mjelde@vegvesen.no.

2 MII LIJ KÄÄ'VVRAAJJÂMPROGRAMM

Kää'vraajjâmpogramm lij obb prosee'ss da plaan vuâđđ.

Kää'vraajjâmpogramm on viöstâr Høybukta säätk da satkku viikki čuâkkaz kuõskki aazztemkää'vvtuâj vuõssmõs podd.

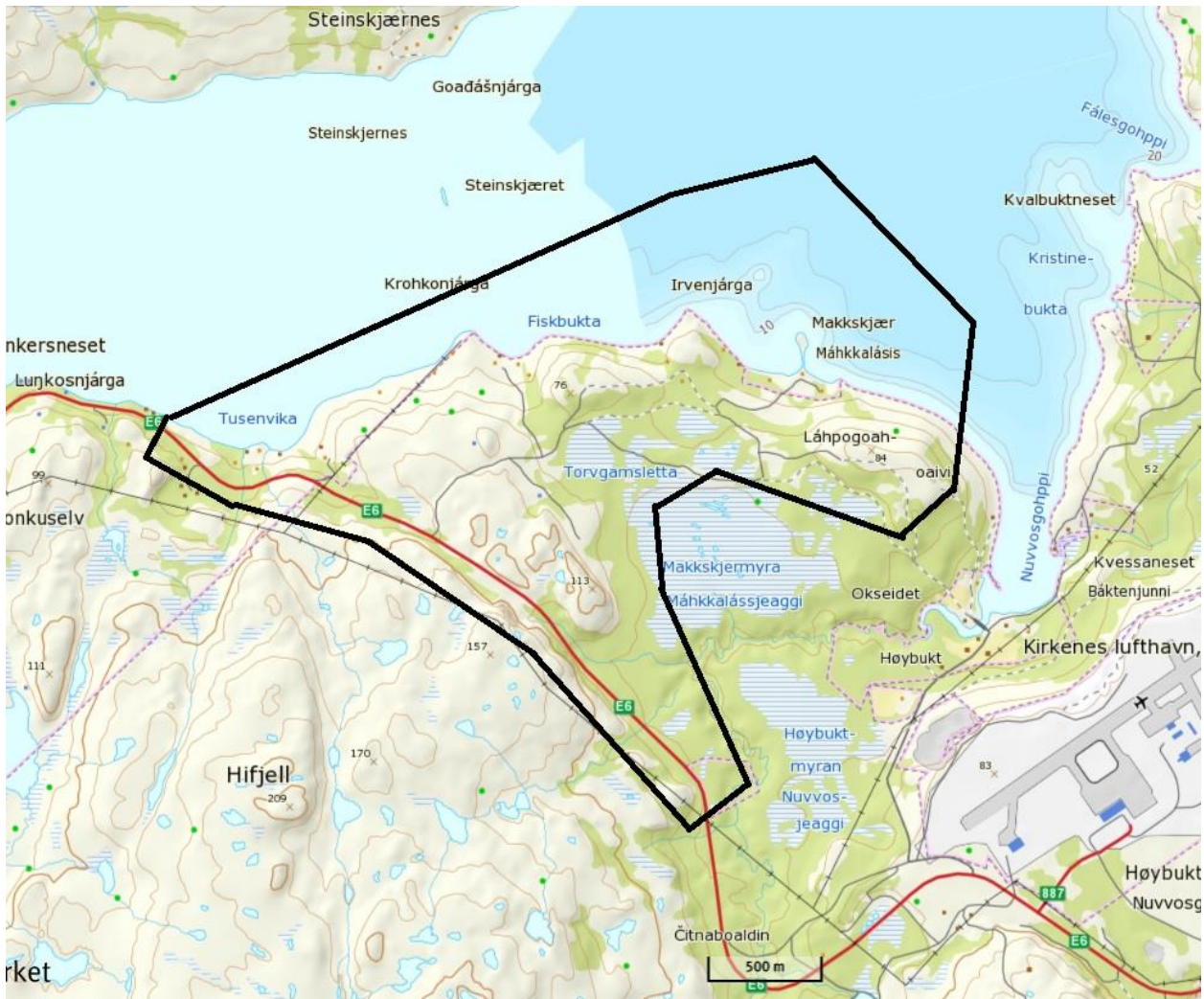
Kää'vraajjâmpograamm mie'rren on čuä'jtõõllâd aazztemkää'vvtuâj täävtõõzz di čio'lğgeed raamid da õudldõõzzid prosee'ss õõudârâ viikkma. Tãn kää'vraajjâmpograamm ciâklmi hãmstõõzzâst e'tkķeet, mõõk tema da čuõlmpaai'ķi šiõttõõllmõõžžid aazztemkää'vvtuâjast âlgg čoudded, čuä'jtet teâđtemplaan da prosessa vuässõöttâmplaan di peâggtet, mâi'd čiolgtõõzzid ââ'net viâl'te'mmen šiõgg tu'mmstõkvuâđ beä'Inn.

Jos ä'sšbeä'l vooudlaž le'be riikk ve'rğgne'e'ķķ a'rvvle kää'vraajjâmpograamm e'tkķõõzz vuâđald, što plaan vuäi'tte lee'd risttreeidast meersaž le'be jee'res tää'rķes vueilnmiuviim, âlgg tãn pue'tted õu'dde kää'vraajjâmpograamm e'tkķõõzz ciâklmest. Vooudlaž da riikk ve'rğgnii'ķķi âlgg vueil'tmes mie'ldd vâ'ldded beä'l tõõzz, âlgg–a kää'vve'tkķõõzz oudeed, mâi'd čiolgtõõzzid tãn podd õõlgçi tuejjeed da mâi'd ko'rjjei tooimid õõlgçi ju'rdded. (vrd. lãä'ķķ–komme'ntt Taarrjânnam Kää'vraajjâmpo– da raajjâmlãä'jj päikka §4.1).

3 PROJEKT KOVVÕS

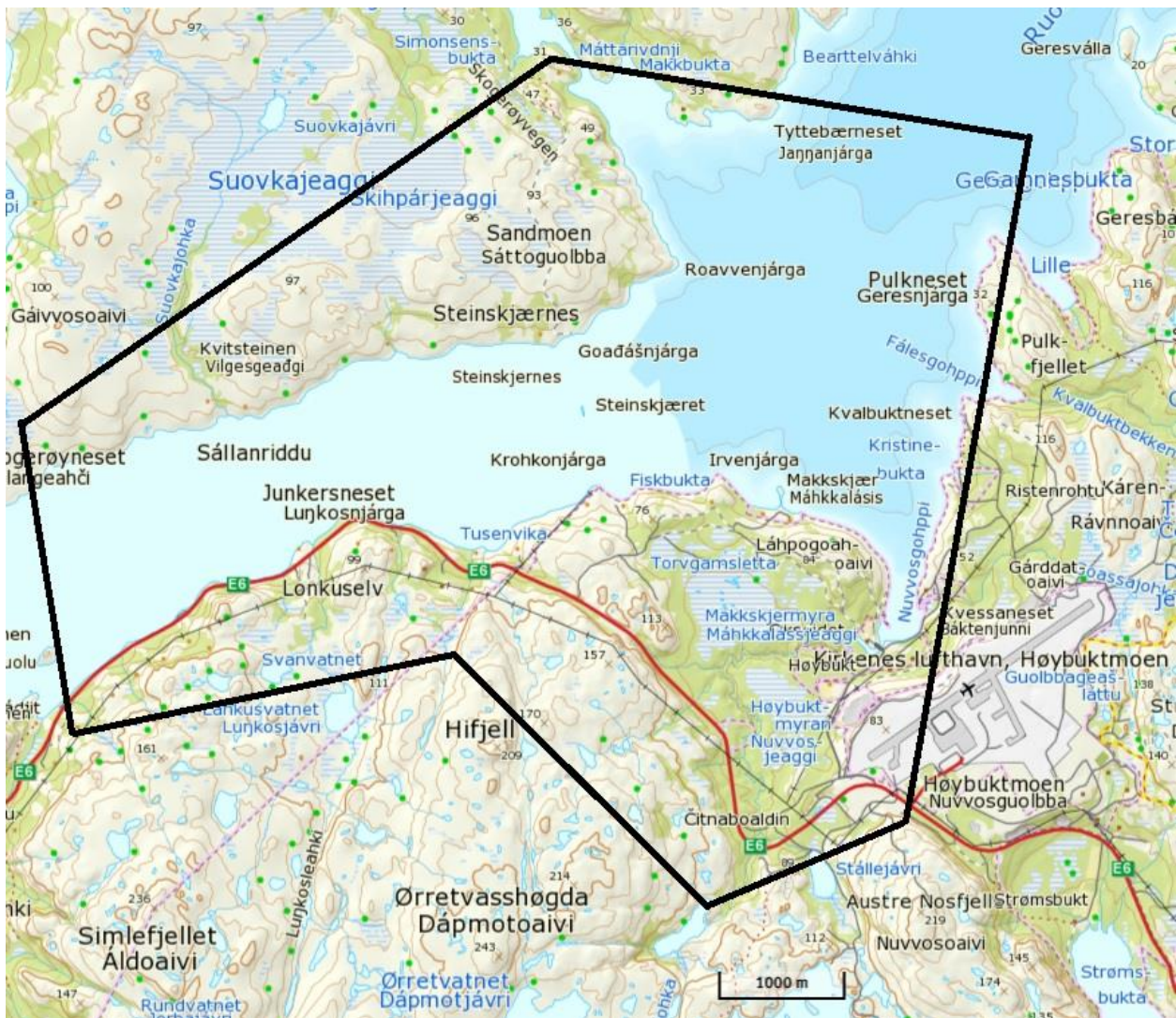
3.1 Kää'vv-vu'vdd

Kää'vv-vuu'd ânn'jõž raajj kuâsttai vue'lnn âarrai kaartâst. Tât vu'vdd lij vue'lğgemsâ'jjen čuâggaslinnj E6 ärvvtõöllmest õuddâl da mânja Høybukta åålgasrääktõõggâst viõsttra, vrd. Taarrjânam riikk čuâggas-stroi'ttel čiolgtõõžž mäainaid kuõskee'l E6 puõ'tti ääi'j standardid.

Figuur 1 – E'tkõs kää'vv-vu'vdden

Tooimi jätt'tummšest lie seu'rrjõõžž še kää'vv-vuu'd åålgbeä'lnn. Vue'lnn ânn'jõž raajj tooimi vuållnemvuu'dest.

Figuur 2 – E'tkkuum vaiktösvu'vdd

Kää'v-vuu'd leimad ka'lli- da moreenkue'stelm reddtöögg årra, da tön tue'kčen jönn jeä'gǧvuu'd. E6-čuâggas jáätt tän poodd kää'v-vuu'd čööđ. Kää'v-vuu'd viöstâr vue'zzest (Tusenvika pirrözzâst) lie måtam aassâmkiiddâlm. Reddtööggâst Tusenvikast viöstâr årra lie måtam âsttâi'j kiiddâlm.

Vuállnemvuu'dest, jönn jie'gǧi kööskâst, lij samai täär'kes luättšlaajju'vdd (A-ärvv), ko'st lie jeä'ttmöözž, tu'lvvtaamm da meanderö'stti (määktööllii) jokkvuu'd. Täai'ben kâl'gǧe Nuvvosjohka/Noselv vuäj, koi miärrku'vžžnääll on miälggâd pue'rr. Vuäj kâl'gǧe Høybukta, kää'tt lij aktiivlaž miärlaž vuällökvu'vdd, koon ärvv lij B (täär'kes luättšlaajju'vdd).

Reddtök liinjâst Tusenvikast viöstâr årra lie rekisterö'sttum måtam kulttuurmooš.

Vuállnemvuu'dest, jeä'rben samai Høybukta, lie rekisterö'sttum määng kulttuurmooš.

Peälštemviögg â'ne kää'vv-vuu'd harjttööllâmtoi'mme. Vuu'd âân še puäzžhåiddamvu'vdd 5A/5C Pasvik, di vu'vdd 4/5B viöstâr Saujj-Varjjlest.

Kää'vv-vuu'd šuurmös vuä'msteei lij taarr vaaldâšmorgaan Finnmarkseiendommen.

3.2 Aazztemkää'vvtuâj tuâggas

Aazztemkää'vvtuâj jätt'tem tue'kčen lij Taarrjânnam trafikministeria siâzttööllmõš čâuddmõžžâst odđ Ķearkknjaarg vuâdđsä'immõsterminaa'le di kâ'ddvä'lddööz tu'mmstök 15.02.17. Vuu'd plaanmõš, nu'tt mäadd go miâr beä'lnn, lij viält'te'mes puõ'tti ääi'j sätkkâ'nma. Lââ'ssen on viält'te'mes plaanâd E6 räätktöög sätkkvoudda. Tån õhttvuõđâst âlgg še ärvvtööllâd ânn'jõž E6 čuâggaslinnjööz vää'ldee'l lokku jââ'ttemvue'jj, trafikstaanvuõđ da Taarrjânnam riikk čuâggas-stroi'ttel čiolgtööz siâzttööz E6 puõ'ttiäi'jest Varangerbotn da Ķearkknjaarg kōōskâst.

3.3 Aazztemkää'vvtuâj täävtõs

Aazztemkää'vvtuâj mie'rren lij tuejjeed Kää'vvrääjjâmplaan, kooz siskkan vaaiktõsčiolgtõs kuõskee'l vuâdđsäi'mmõsterminaal da E6:st vuâdđsä'immõsterminaa'le viikki čuâkkaz.

3.4 Čuâggas-standaard va'lljummuš

Čuâggas-standaard va'lljõöz järne kuei'mstes satkku viikki räätktöög da E6 beä'lnn. Čuâggas-standaard kai'bbjõözi kovvõs on lai'nn'jum Taarrjânnam riikk čuâggas-stroi'ttel ĶiõttĶee'rjest N100 – Veg- og gateutforming. ĶiõttĶee'rj peei'vted tån poodd, da vue'lnn âârrai standarddklaassin vuäi'tte šöddâd mâtam uu'ccab muttâz.

Čuâggas satkku:

Standarddklass	H2 Meerlaž, KVL <4000, hoodrajjõs 80 Ķm/č
Čuâggas-šlaajj:	Räätktöklââ'v taarbšeei čuâggas
Čuõkku kobddvuõtt:	8,5 m, kuõ'htt vuejjamkurgglummuž di kōskklinnj
Meett'temvuejjamneävv:	Čuâggaspoojâs
Maksimaal'laž pâjjnummuš:	8 %
Kuâddmõš ee'jjest:	10 tonnâd
Räätktöög:	T-räätktök, ko'st oudduvâjjamvuõiggâdvuõtt

Räätktök E6:

Standarddklass	H3 Meerlaž, KVL <4000, hooddräjjõs 80 km/č
Čuâggas-šlaajj:	Räätktõklå'v taarbšeei čuâggas
Čuõkku kobddvuõtt:	8,5 m, kuõ'htt vuejjamkurgglummuž di kōskklinnj
Meett'temvuejjamneävv:	Vuejjamneävvõhttõõzz
Maksimaal'laž pâjjnummuš:	8 %
Kuâddmõš ee'jjest:	10 tonnâd
Räätktõõgg:	T-räätktõk, ko'st oudduvâjjamvuõiggâdvuõtt

Čuâggas-standaard va'lljummuš vuâđđâäv plaanâst tuejjuum lasklmid da analyysid.

Trafikkouddnummuš:

Trafikkmie'rr ân'jõž E6:st lij 1360 vuejjamneävvad /suutk Ķeârknjaarg ĵe'rdlemķee'ddest /Høybuktmoe da viöstâr ârra.

Konse'pttčiiõlgtummšest näkam trafikklåagg lie la'skķuum eeggas 2062:

Kōskk viöstâr Høybukta räätktõ'ķķe: 2490 vuejjamneävvad /suutk

- Čuâggas E6:st viöstâr Høybukta sätkkvouda: 880 vuejjamneävvad /suutk.

4 AAZZTEMKÄÄ'VVTUÂJ RAAM DA ŐUDLDŐŐZZ

Tân kâpllõõggâst uu'det takai ķiçldõõgg tää'rķes plaanin da puu'tin, koid ko'lle aazztemkää'vvtuâj beä'lnn kōskksaž vue'zzest âarra vu'vddpoliittlaž õudldõõzz.

4.1 Vä'lddkåaddlaž kai'bbjõõzz vooudlaž da kåaddlaž plaanummša

Tân viggâmäššķee'rj päai'ķ halltõs tuäivv, što õõudad ķeäll'jeei da ääi'jab viõusab vu'vdd – da õhttsažkå'ddplaanummuž puõ'tti ii'jjin. Plaaneem ääi'jpoddsaz teema lie:

- Plaan da tu'mmstõõgg vuâđđâ've šiõgg da ääi'jpoddsaz teättvuõđđu di vä'ldde lokku meersaž da tää'rķes vooudlaž intree'ssid.
- Őhttsažtuâjj da vuässõõttmõš.
- Päaiklaž jiõččvaaldšummuž tä'rķķen âânnmõš.

4.2 Kää'vvrääjjâmvuä'pstõõzz õhttuum aassâmvuu'di da trafiikk plaanummša

Vuä'pstõõzzi mie'rren lij jm.:

- Ööudeed öhttsažká'ddtääl beä'lest viöusâs resuursi âânnmööžž.
- Viikkâd ööudâs keäll'jeei gâárdid da čökkpaai'kid.
- Piijjâd teädd äärv raajjma da jie'llemvue'kčjie'llem ööudummša.
- Uu'ceed trafiikk taarb di piijjâd teädd äimmös– da pirrö'sse pue'rid trafikkhäämaid.

4.3 Puu'tt sää'm vuei'nelm ärvvtööllma kuöskee'l mottjam rajjum pirrööz **åålgbeällsai vuu'di, "mie'cci", âânnmööžž Finnmarkâst (Retningslinjer for** **vurderingen av samiske hensyn ved endret bruk av meahcci/utmark i Finnmark)**

Alttööz vaaktööz ålgg ärvvtööllâd puu'ttliinji mie'ldd tai aa'sši beä'lnn:

- Puäzghâiddmöš.
- Pööšši da ä'rbvuöđlaž rajjum pirröözâst åålgbeällsai vuu'di âânnmöš da jie'llemvue'jj harjittummuš.
- Sää'm kulttuur da öhttsažká'ddjie'llem.

Ålgg vä'ldded lokku töid kulttuursaž jii'jjesnallšemvuöđid, kook lie ä'rbvuöđlaž sää'm rajjum pirrööz åålgbeällsai vuu'di, "mie'cci", ââ'nnem vuâđđan.

4.4 Vä'lddkåaddlaž trafikplan

Taarjânnam halltööz teättanu'vddmest 33 (2016–2017), Riikk trafikplanâst 2018–2029 (Nasjonal transportplan 2018–2029) ärvvtööllât, što lâssnam jie'llemvue'kčjie'llem aktivitee'tt da äärv raajjmöš Baree'nc vuu'dest rä'jje odđ jönn potentiaal da što Keârkknjaarg sââ'jj lij o'dinakai strateglâž. Änn'jöz vuâđđsä'immösterminaal ij suäv näkam öuddnummša, da viöstâr Høybukta on riikk siäzttös odđ vuâđđsä'immösterminaal sââ'jjen (ä'sškee'rj seidd 316).

4.5 Baree'nc vuu'd trafikplan

Baree'nc voudda lij rajjum öhttsaž trafikplan «Joint Barents Transport Plan» (JBTP 2013). Mie'rren lij viikkâd ööudâs öhttsaž trafikriâšldöög Baree'nc voudda. Planâst meä'rtöölât 14 pâ'jjel raaj joo'tti jââ'dtemuu'lec. Nääi't lij öinn tarbb viikkâd ööudâs Keârkknjaarg kuöskki uu'lcid. Tån aaztemkää'vvtuâj kuâskk "Tâ'vv miârruu'lec", koozz ko'lle še säät di öölmâs čuâggasriâšldök mie'ldd looggee'l E6-čuâggas satkku. Poojâsčuökku kovveed puö'tti ääi'j vuäittmööššân.

Lää'ddjânnam trafikminister čuä'jti kide'mannust 2017 Taarjânnam trafikministeriaa'je Lää'ddjânnam tuäivmööžž čiolgted Lää'ddjânnam da Taarjânnam köskksaž poojâsčuâggasha'ŋkčööz vuei'ttemvuöđ. Ruä'vnjargg – Keârkknjargg lij öhtt koolmâst linnje'tkčöözâst. Taarjânnam trafikminister lij ölmest i'lmmtam, što son šiöttâatt positiivlânji tån čiolgtööz ööudummša.

Taarjânnam riikk čuâggas–stroi'ttel mie'ldd vuei'tlvaž puö'tti poojâsterminaal puä'dče lee'd öhttvuöđâst säätkaid.

4.6 Vuu'd aazztemkää'v vue'kķ

Kuōskee'l vu'vddâ'nnemplaam takaikää'v plaanâmvue'ss, plaan ID 2004105, lij primmum 05.10.2005. Vu'vddâ'nnemtävtōōzz: mäddtuâj, luättä'rbbvuōtt, virksmâ'ttma diōtt âānmōš, âā'nnemvuōiggâdvuōtt kooll Peälštemviōggid.

Ođđ plaanâmvue'ss lij tuâj vue'lññ kie'ssmannust 2017. Nuu'bb jârrōōzz ōōlmâs ta'rķstumuž ciâlkâlmhâāmstōōzzâst vu'vddâ'nnemtävtōōzz lie mäddtuâj, luättä'rbbvuōtt, virksmâ'ttma âānmōš, kää'vraajjâmplaan vue'rdeen. Vuâđđsä'immošterminaal vuei'tlvaž sâ'jjdâttmōš da tōōzz kuulli konflii'ktid vuu'dest pōōrgât čâu'dded kää'vraajjâmplaanin.

4.7 Jee'res raam da kai'bbjōōzz

Meersaž luōssvuōñ /luōssčää'cc

Kää'vv-vuu'd raajj jâātt Neidenfjordenist/Bøkfjordenist, kâā'tt lij meersaž luōssvuōññ. Njauddâmjokk, kâā'tt lij meersaž luōssčää'cc, poott Neidenfjordena. Mie'rren lij suōjjled luâttluōssnaa'lid. Meersaž luōssčää'zzi suōjjlem mie'rren lij ainsmâ'tted, što nâkam ođđ alttōōzzid le'be tooimid jeä't vikku čōōđ, kook vuaitče tuejjted jōññ hâāi't luōssnâlla. Meersaž luōssvuōñni suōjjlem mie'rren lij luō'sse staanum spesiaal suōjjlummuš akuutlaž kaa'stin luōssvuōñin. Ärvvtōōllâm vuâđđan lie miâr vue'jj kuōskki čiolgtōōzz di pirrōsrisikkanalyys.

5 ČIÖLGTÖSTEEMA DA ČUÖLMMPAAI'KI ŠIÖTTÖÖLLMÖŠ

Vaaiktōščiōlgtōs âāññ se'st ärvvlōōzz täin taarbin di vuei'tlvânji tōid ohttnee e'tķķōōzzin:

- Tää'rķab tu'tķķummuž plaani čōōđ viikkmet
- Tu'tķķummuž da tooim, koi mie'rren lij vä'ldded čiolg čōōđ viikkmoōžž tuōđlaž vaaiktōōzzin

Aazztemkää'vvtuâjast čiolgtet tå'lķ tōid teemaid, koin viiggât lee'd miârktōōzz tu'mmstōktuâj beä'lññ. Čiolgtōsteema jârñne kuei'mstes jeä'rben aazztemkää'v kovvōōzz kâpllōōggâst "*Konsequensutredningen*" (Vaaiktōščiōlgtōs) di teemain, koid ķiōtt'tōōlât aazztemkää'v kovvōōzz kâpllōōggâst "*Virkninger av planforslaget*" (Kää'vve'tķķōōzz vaaiktōōzz).

Puō'tti viöstâr Høybukta poojâsōhttvuōđ linnjva'lljummša jeä't ärvvtōllu tän kää'vraajjâmplaanâst. Kää'vraajjâmplaanâst vâā'ldet lokku kuuitâg sâtkkvoudda kuulli poojâsčuočku vu'vddtaarb. Vuei'tlvaž puō'tti poojâsōhttvuōtt taarbše'či äāi'jeld rajjum jeä'rab konse'pttčiolgtōōzz riikk âññ'jōž kai'bbjōōzzi meâldlânji.

5.1 Čiõlgtemnalla e'tkkuum va'lljeemväär

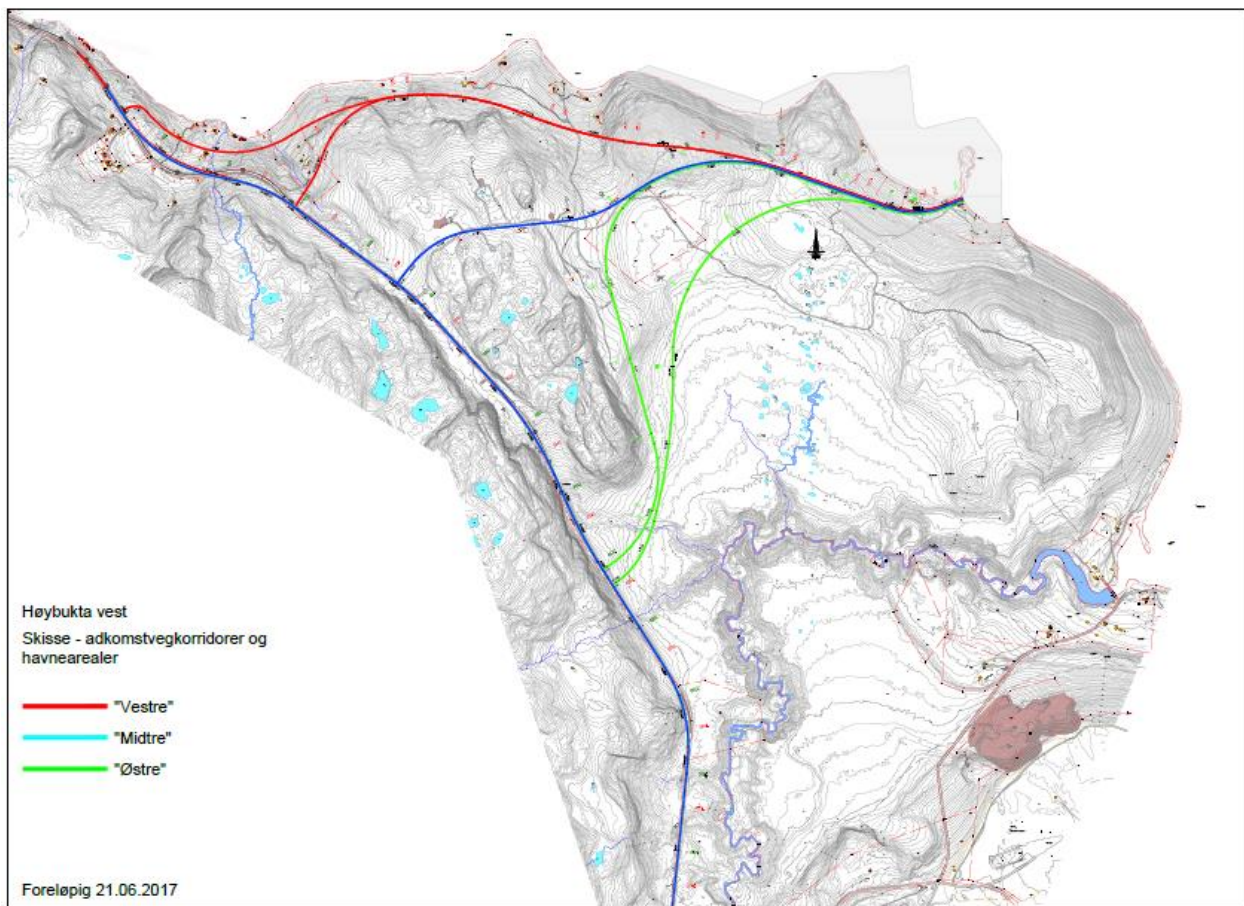
O – Va'lljeemväärr

Ha'ñkõõzz seu'rrjõõzzid vuäžžat õlmmsa mettee'l /ve'rddee'l tõn čõõđ viikkâm mânia vuõrdum vue'jj vuõrdum vuákka, ku'ass ha'ñkõõs ij leäkku vikkum čõõđ.

Va'lljeemväär, kää'tt ee'ttkâstt änn'jõž vue'jj juätkkmõõžž, kääččat "*O-vä'lljeemväärran*". Nu'tt-ba mie'rren lij ärvtõõllâd seu'rrjõõzzid te'l, go plaanuum ha'ñkõõzz jeä't vikku čõõđ.

Va'lljeemväärr 1 (vuõssmõs va'lljeemväärr)

Čiõlgtõõzz raajât õõut kilomettarčõõkk-kõõsk šoora sätkkvu'dest. Lää'ssen raajât čiõlgtõõzz va'lljuum va'lljeemväärrain kuõskel' čuâggasräätktõõgg E6:st sätkkvoudda. Koolm va'lljeemväärrsaž räätktõõleč ärvtõõlât, kiõčč vue'lnn äärrai kaart.

Kartt 13 – Räätktõõleč E6:st

Va'lljeemväärr 1 (vuõssmõs va'lljeemväärr, ko'st va'lljuum räätktõõk) lij vuõss-sâjjsaž va'lljeemväärr.

5.2 Metood

Čiölgtoðzz vue'lggẽmsãã'jjen lij asetõs vaaiktõsčiölgtoðzzin di Taarrjãnnam riikk čuãggas-stroi'ttel ķiõttķee'rjj V712 “*Konsekvensanalyser*” (Vaaiktõsanalyys).

Vue'lggẽmsãã'jjen ãã'net vaaiktõsanalyys standardmetood, kãã'tt lij meã'rtõllum Taarrjãnnam riikk čuãggas-stroi'ttel ķiõttķee'rjest V712. Äãi'jpoddsãž vaaiktõsanalyys čiölgtet puõ'tti rajjõðzz meãldlãnji.

Vuu'd ärvv: Ärvvtõõlãt koolmpuãrddsallaš taullõõggin: u'cc- kõskkšoorã –šurr

Ha'ñķķõðzz veeidasvuõtt: Ärvvtõõlãt ķiõttķee'rjest, mã'st vue'lmõs lij “Čuu't negatiivlaž” da pããimõs “Samãi positiivlaž”

Ha'ñķķõðzz seu'rrjõs: Juõ'ķķ čiölgtoðsteema beã'lnn ärvvtõõlãt vuu'd äãrv da ha'ñķķõðzz veeidasvuõđ, vrd. ķiõttķee'rj V712 pãikka «Konsekvensviftã» (Vaaiktõðzzi ärvvtõõllãm taullõk).

Verdi Ingen verdi	Omfang		
	Liten	Middels	Stor
Stort positivt			Meget stor positiv konsekvens (++++)
Middels positivt			Stor positiv konsekvens (+++)
Lite positivt			Middels positiv konsekvens (++)
Intet omfang			Lite positiv konsekvens (+)
Lite negativt			Ubetydelig (0)
Middels negativt			Lite negativ konsekvens (-)
Stort negativt		Middels negativ konsekvens (- -)	
		Stor negativ konsekvens (- - -)	
		Meget stor negativ konsekvens (- - - -)	

Norrum ärvvtõõllmõš:

Norldõk. Looppãst tuejjeet õ'htteķie'ssemãrvvlõðzz pukin vaaiktõðzzin. Obbãrvvlõs ããnn se'st še teemãid, kook lie ķiõ'tõllum pããi'ķest “*Virkninger av planforslaget*” (Kãã'vve'tķķõðzz vaaiktõðzz).

Ärvvtõõlãt ja e'tķķeet vuei'tlvaž ko'rjjei tooimid.

Kaartãst kuãsttai vaaiktõðzzi ärvvtõõllãm taullõk (*konsekvensviftã*) (teãttkãivv: Taarrjãnnam riikk čuãggas-stroi'tel. Hãndbok V712)

Raajjãmpãã'jest ãlgg še sagstõõllãd.

5.3 Kvalitee'ttlaž vaaiktööz

Kvalitee'ttlaž vaaiktööz kue'skķe jee'res pirrösvuei'nimid vuu'dest. Analyys mie'rren lij pu'htted teâđ tu'tkķeemnalla áárrai vuu'dest da ha'ŋkķööz vaaiktööz. Analyys mie'rren lij čuä'jted, mōōn nalla jee'res va'lljeemvää vaaikte jee'res vuu'di jeállmōšše. Kvalitee'ttlaž teemai norrum ärvlōöz mie'rren lij čuōvted jee'res va'lljeemväärai vaaiktöözid.

5.3.1 Á'lddpirrōs da álggjie'llem

Á'lddpirrōōzzin juu'r det oummui juō'kķpeivsaž jie'llempirrōōzz, koozz ko'lle kōōskte'men áâlda áárai vuu'd da trafikk-ķeäin (Taarrjânnam äimmōs- da pirrōsministeria 2013) di vuu'd, koin pääiklaž oummu juō'kķ peei'v liikkee vää'z3zee'l le'be tancčâmķâ'lz in.

Álggjie'llem meä'rtōōlât ásttai'ģgen šōđdi áármōššân da fyyslaž aktivitee'tten álggan vää'ldee'l lokku pirrōsmuttâz da luättjeä'lstummuž.

Á'lddpirrōōzz teema lij koon-ne ve'rdd ääi'jpoddsaž raajjâmvuu'dest, máttmid kää'vv-vuu'd viöstâr vue'zz aassâmķidimid täin vuäitt lee'd vaaiktōs, da tōt lij vaaiktōsčiolgtōōzzâst se'st. Álggjie'llem teema beä'lnn álgg puk kää'vv-vuu'dest da tōn áâlda áâ'nnmest áárrai álggjie'llemvuu'did kartteed da ärvtōōllâd V712-ķiōttķee'rj metodiikk meâldlânji. Álggjie'llem kuōskki teâđaid vuäžžat vuōss-sâjjsânji Saujj-Va'rjel kââ'ddest. Pääiklaž sporttjemsie'brid le'be jee'res álggjie'llemaktiviteettivui'm tuejjei pääiklaž ōhttōōzzid álgg še lee'd ōhttvuōđâst.

5.3.2 Luâđ määŋghämmsažvuōtt

Luâđ m määŋghämmsažvuōđin juu'r det ekosystee'm biolooglaž määŋghämmsažvuōđ, luättšlaajid, šlaajid da geneettlaž variaatio määđđast, njää'ljes čää'z3zest, miârssaivvjest da sâ'lttčää'z3zest di tiōttum geolooglaž elemee'ntid. Luâđ määŋghämmsažvuōđ vue'lģģemsââ'jjen on luâđ ärvv jijstes, ij-ga tōn ärvv da äü'kķ oummid.

Vi'jttjee'l Taarrjânnam lää'jj asetōōzz päikka § 9 kuōskee'l vaaiktōsčiolgtōōzz, álgg tän meä'rtōōllâm lee'd tän poddsaž teâđ vue'lģģemsââ'jjen. Jos tän jeä't ōnnu ri'jttjee'jen taarblaž ärvvlōōzzi raajjma kōōččmōōžžâst áárrai luättäärvain, álgg odđ kaart'tōōzz taarb pue'tted ōlmma kää'vvrääjjâmprograammâst. Vi'jttjee'l Taarrjânnam luâđ määŋgnallšemvuōđ kuōskki lää'jj päikka § 8, álgg teättvuâđđkai'bbjōōzz lee'd toolkvaž kōōskâst ää'šš luōnddu da häi'ttri'skķe luâđ määŋghämmsažvuōđ kuōskee'l.

Lij taarblaž ķiōččâđ čōōđ da vuei'tlvânji še tiuddeed ju'n áárrai šilteâđaid vuäjjnee'l jeä'rben ruō'psses liistâst áárrai vaarvuâlaž le'be (VU) di hää'rves šlaajid. Lââ'ssen šiilvuu'did da kue'stelmekolooglaž aa'ššid álgg tu'tkķeed da lââ'zzted vuâđđan aazstemkää'vvuōjju juátkast.

Määŋgai vuu'di tu'mmstōkvuâđ lij tarbb raaveed di tän poddsaž teâđ kvalitee'tt ainsmâ'ttem pääi'ķ tuejjei tiuddee'i čiolgtōōzzid. Teâđ álgg noorrâđ nokk jiânnai, nu'tt što tieu'det luâđ määŋgnallšemvuōđ staañmōōžž kuōskki Taarrjânnam lää'jj pääi'ķ § 8 meâldlaž kai'bbjōōzzid, nu'tt äärvai mâ'te tooim vaaiktōōzzi beä'lnn. Vuâđđteâđ, kook ou'dde teâđ vuei'tlvaž

obbkue'rmest âlgg noorrâd (vrd. luâđ määngnallšemvuõđ kuõskki Taarrjânnam lää'jj päikka § 10). Vuei'tlvaž priorisõsttum šlaaji da va'lljuum luâtšlaaji, koin lie jii'jjez šeâttmõõžž luâđ määngnallšemvuõđ staa'nmõõžž kuõskki Taarrjânnam lää'jjest, kaunnmõõžžid âlgg čiolgted.

Ee'jj 2013 čiolgtõõzz ra'jješ pâr'gğmannust. Tån ääi'jpoodd ij leäkku leämmaž vuäittmõš čiolgted vuu'dest vuei'tlvânji kue'ddi loo'ddid, nu'tt-ba ođđ tu'tkķummuž âlgg tuejjeed, da vuei'tee'n ha'ņķkeed pääiklaž teâdaid pääiklaž ornitoloogin. Jos pääiklaž teätt vuu'dest ij leäkku vuäžžmest, mee'st âlgg tuejjeed ođđ čiolgtõõzz vuei'tlvaž ruõ'psses liist šlaajin. Tât šâdd ķiđđ-ķie'ssmannust.

Ee'jj 2013 čiolgtõõzzâst kau'neš ruõ'psses liist šlaajin reddkäärka (čââ'lm vue'lnn ââ'nem šlaajj). Lââ'ssen vuu'd ärvvtõ'lle lee'd potentiaal'lânji ķie'ssi määngaid pâr'ccraa'zzid, mâ'te vue'mmrää'zz (laaksoarho), da vu'vdd vuäitt lee'd vääžnai še seähttrid. (2013_hoybuktkmoen_biofokus_rapport.pdf). Tää'rķab šâddtiõđlaž čiolgtõs vuei'tlvaž ruõ'psses liist šlaaji da luâtšlaaji kaunmma tuejjeet ķie'ss-pâr'gğmannust.

Korsfjorden lij rekisterõsttum jii'jjes-i čää'ccvoddsen (0424030400-C) da lij vue'ssen Taarr-Lää'dd čää'ccvuu'dest da Njauddâm čää'ccvuu'dest. Korsfjordenist lie tuejjuum määng miâr vue'j kuõskki čiolgtõssâd, leša ij leäkku ķiõtt'tõllum jiõčč tõn, što koozz ođđ säätk lij jurddjen sâjjdâ'tted viöstâr Høybukta. Tõn määinast âlgg tuejjeed ođđ sedime'ntt-tu'tkķummuž kuõskke'l nu'tt šlaaji go pirrõskaa'sti čiolgtõõzz di čiolgtõs õõ'zzi- cuâkkai čää'ccvuu'din, koid mõõntet reddvuu'd tieu'ddem õhttvuõđâst. Lââ'ssen âlgg tuejjeed čiolgtõõzz mie'rre sâjjdâ'ttemnalla âarrai kaa'stin kuõskke'l nu'tt säätk teâuddmõõžž go pâr'jjel pääccam massai sâjjdâttmõõžž.

Lââ'ssen âlgg čiolgted, mõõn nalla luâđ määnghämmsažvuõđ kuõskki Taarrjânnam lää'jj pääi'ķest §§ 8-12 meä'rtõllum õõlmâs tu'mmstõktuâj pirrõsvuõiggâdvuõđlaž vuâđđjurddjid lij ärvvtõllum da jää'ķķtum. Âlgg še tuejjeed ärvvlõõzz vuei'tlvaž kaa'stin raajjâm – da puu't'tempoodd. Tât kuâskk jeä'rben kue'llšee'llemresursid di anadroomlaž kue'llnaa'lid. Vaaiktõs rekisterõsttum luâđ määngnallšemvuõ'tte saujjčää'cccest, miârâst da reddvuu'din di vaaiktõs resipie'nti (pu'rğgeemčaa'zzi) ekolooglaž vuâkka âlgg čiolgted nokk puârast. Raajjâmpââ'j pirr sag'stõõllâd. Vuei'tlvaž ko'rjjeei le'be tiuddee tooimid di vuei'tlvaž juätkkku'tkķummši taarb âlgg vä'ldded lokku.

5.3.3 Kulttuurmoošt da kulttuurpirrõs

Tån teema ko'lle kulttuurmoošt, kulttuurpirrõs da kulttuurkue'stelm. Tâin juu'rdet pukid inhimiil'laž toimmjummuž kue'ddem ķie'jjid fyyslaž pirrõõzzâst. Meä'rtelm lij veeidas, da lij vääžnai ärvvtõõllâd kulttuurpirrõõzzi tää'rķesvuõtt di måkam materiaal'laž ķie'jjid lij tä'rķķ seeilted puõ'tti ääi'j vääras.

Kää'vv-vuu'd vuâllnemvuu'dest toobdât määngaid kulttuurpirrõõzzid ku'ķes äi'gğpââ'jest, mâ'te jm. neoliittlaž pââ'j automaattlanji räauhtum põõrti pää'ccmid, koin lij samai õll'jõs

tu'tkķōs – da jeä'lstōsärvv. E'tkķuum säatk kää'vv-vuu'd se'st tie'đet lee'd automaattlanji rāuhtum kuä'd paacctōs da määng nuu'bb jōnn vāain äiggsaž saksslaž raajōōzz, koid ij leäkku rāuhtum.

Kulttuurmooštai beä'lnn teättvuâđđ e'tkķuum kää'vv-vuu'd beä'lnn lij pue'rr, go vuu'dest lij ei'dde tuejjuum kulttuurmooštai rekisterâsttmōš mäddkää'dd da Sää'mtee'ğğ arkeoloogi tooimest, go plaanin leäi, što Peälštemviōgg ânči H harjttōttâmvu'vdden.

Čuâggasōhttvuōđ säatk da E6 kōōskâst ij leäkku čiolgtum, da tō'st puätt lee'd kōskksaž miārktōs tän teema konfli'ktt-tää'zz beä'lnn.

Vaiktōsčiolgtōōzz raajât vue'ssen aazztemkää'vvtuâjast. Kulttuurpirrōōzz beä'lnn raajât rapoort, kää'tt čuōvat kulttuurmooštai äärv vuu'dest, e'tkķuum va'lljeemvāarai konfli'ktt-tää'zz di e'tkķōōzzid ko'rjjei tooimin. Ōnnum metodiikk lij Taarrjânnam riikk čuâggas-stroi'ttel ōōlmtōōzz V712 – *Konsekvensanalyser* (Vaaiktōsanalyys) meâldlaž. Čiolgtōōzz vuâđđan puätt jäänmōsân lee'd tän poddsaž teätt, leša vuu'd väinnmooštid âlgg rekisterâ'stted da ķeerjeed pāâjas vue'ssen tän tuâjast.

5.3.4 Kue'stelmkartt

Kue'stelmkaartin juu'rdet koon-ne vuu'd visuaal'laž jii'jjesnallšemvuōđid le'be luândd. Tāt teema ķiōtt'tâill tōn, mōōn nalla kue'stelm toobdât sââ'jjen pirrōōzzâst ķiōččee'l.

Kue'stelmka'rtte ko'lle puk pirrōōzz gāaradkue'stlmest kuōskte'mes luâttkue'stlmid.

Kue'stelm on siōmmna ču'lpp, da tō'st lie ka'lli, jeä'ğgvuu'd, liu'nj da meä'cc. Vuu'dest lie šaurrčuâkkaz da pälggaz, da ââlda reddtōōgg lij âsttāi'j aazztummuš. Reddvuu'dest jie leäkku tuejjuum šuurab tooim, da to'ben lie nu'tt pāâđķeä'dğgreedd go šō'lles ka'lli. Muđoi kue'stelm lij kuōskte'mes luâttvu'vdd.

- Čuōkku sââ'j E6 da ođđ säatk kōōskâst ij leäkku veâl loopp räjjä tu'mmuum. Viöstâr beä'lnn âarrai ka'lli (100 čpb.) da šuurab jeä'ğğ nuōrttjest rajjee čuōkku pāai'ķ, go tō'st vāā'ldet lokku kue'stelm di luâđ määngghämmsažvuōtt.
- Kue'stelm pājjan samai ceakkan, 50 čpb., plaanum säatk pāai'ķ, da tōn määinast čuōkku piiijmōš kue'stlma puätt lee'd vä'žžel, go ōllâdvuōtt lij vä'žžel lo'sses vuejjamneävvaidd.
- Čuâggas E6:st satkku puätt lee'd 2–2,5 ķm kookka.
- Miârrvuu'des jie leäkku äai'jben leämmaž tooim, nu'tt-ba säatk raajjmōš puätt mu'tted kue'stelmjeä'lstōōzz jiânnai. Ha'ņķķōōzzâst lie kookkas vuällai vaaiktōōzz (koid vuei'tet vuâmmšed kuu'ķķben ķiōččee'l), leša takainalla tāt vaaiktōs vuäll tå'lķ tå'lķ vōnnsin joo'ttjid, go vuu'dest ij muđoi leäkku jiânnai toimjummuš.

Čiolgtōōzz siiskōs

- Kue'stelm da tōn elemee'nti rekisterâsttmōš

- Kue'stelm kovvōs da kaart'tōs. Ta'rkstumuž da karttvuâđđ toi'mmje vuâđđan vuâllnemvuu'd meä'rtōöllma jee'res e'tkkōōzzi beä'lnn.
- Kovvōs (vue'ss-) vuu'di äärvast. (Ärvvlōs tō'st, mōōn kaallâš kää'tt-ne vu'vdd le'be pirrōs lij.)
- Kovvōs veeidasvuōđâst. (Ärvvlōs tō'st, mâi'd muttsid projee'kt mie'ldd viiggât pue'ttem jee'res pirrōōzzid le'be vuu'did di tai muttsi tää'ss.)
- Ha'ŋkkōōzz vaaiktōōzzi kovvōs. (Ve'rddummuš tōi ouddōōzzi da häaitai kōōskâst, koid meä'rtōllum projee'kt pohtt mie'lides ve'rddee'l tōōzz, što projee'kt ij šōōddče.)
- Maatkčemjeä'lstōōzz kovvōs da ärvvtōöllmōš
- Vuäittmōōžžâst ko'rjjei le'be tiuddee tooimid âlgg še sagstōöllâd.

5.3.5 Luâttresuurs

Puäzzhâidmōš

Teema ĳiōtt'tââll vuu'd âânnmōōžž puäzzhââid beä'lnn, da mōōn nalla tät vaaikat ha'ŋkkō'sse. Kōōčmōōžžâst lie puäzzhâiddamvu'vdd 5A/5C Pasvik, di vu'vdd 4/5B viöstâr Saujj-Varjjlest.

- Puäzzhââid kōōčmōōžžâst âârrai vuu'did kuōskki âânnmōš âlgg kovveed.
- Raajmōōžžâst šōōdi vuōigg da pannvuōigâs palggâz mōōntōōzzid âlgg ärvvtōöllâd.
- Âlgg še ärvvtōöllâd, vaaikte-a kōōčmōōžžâst âârrai vuu'd meä'rrium puäzzmeärra, da mōōn jiânnai.
- Lââ'ssen âlgg ärvvtōöllâd, mōōn nalla ha'ŋkkōs puätt vaaikted raajjâm- da puu't'tempoodd vuu'd âânnmō'sše puäzzhââid beä'lnn vää'ldee'l lokku câggvaaiktōōzz, kōmmhäait da lâssnee trafikk.

Ko'rjjei da konflii'ktid uu'ccee tooimid âlgg čiolgted da kovveed.

Čiolgtōōzz raajât tän poddsâž teâđ vuâđald kuōskke'l šââddaid, puōccui palggâmpaai'kid da siirdčōōttâmkeäinaid, ââ'nnemveeidasvuōđ da nu'tt oōudâs, vuei'tlvânji tiudduum ta'rkstummšivui'm.

Palggsi ôhtto'sse da puäzzhâiddamvaaldšma âlgg vä'ldded ôhttvuōđ. Oudldōssân on, što vaaiktōščiōlgtōs vuâđđââvv teâttvuōđđu, kää'tt nârrai jee'res tu'tkkēempohhttmōōžžin, vaaldšmallaš da ä'rbvuōđlaž teâđast.

5.4 Riisk da čuâccjemanalyys

Aazztemkää'vvtuâjast âlgg viikkâd riskk- da čuâccjemanalyys čōōđ. Takai täävtōssân lij cōggâd da ĳiōtt'tōöllâd riiskid da ôhttsâžkââ'dd taarbte'mes čuōcctummuž . Čiōlgtemnalla âârrai teema lie:

- Luâđ u'vddem õudldõõzz
- Pirrõõzz
- Toimmjemriisk
- Pue'llemstaanvuõtt-/pärttvaalmâšvuõtt
- Infrastrukturi

Teemaid ķiõtt'tõõlât kuõi't vuei'nnemkuu'lmet:

- Mii pirrõõzzin vuäitt lee'd vaarrân projektta, da mõõn nalla?
- Mii projee'ktest vuäitt lee'd vaarrân pirrõ'sse da mõõn nalla?

Analyys viiggât čõõđ čuâggas-stroi'ttel ķiõttķee'rj V712 Konsekvensanalyser (Vaaiktõsanalyys) metodiikk meâldlânji, vrd. Taarrjânnam õhttsažkââ'dd staanvuõtt- da vaalmâšvuõttve'rğğpâai'ķ (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap) riskkmatri'sse.

5.5 Aazztemkää'v kovvummšest ķiõtt'tõõllum teema

Lââ'zstõssân kâpplõõggâst 5.3 kovvuum jii'jjesnallšem čiolgtõsteemaid (kvalite'tt vaaiktõõzz) lij tarbb tuejjeed tää'rķab ärvvlõõzz da kovvõõzz mäנגai jee'res čuõlmpaai'ķi šiottoõllmõõžžin. Tâk teema jie kuul vaaiktõsciõlgtõõzz vuâlla, leša tõid ķiõtt'tõõlât da tõid vää'ldet lokku aazztemkää'v kovvummšest. Ääi'jpoddsâž teema lie jm. tâk:

- Trafiikkâ'stemvuõtt da trafikkstaanvuõtt
- Õhttsažkâaddlaž jeällmõš
- Vuu'd âânnmõš Peâlštemviõggi beä'lnn
- Liâđg da čää'cc-/njeä'sšhuõll
- Râ'jjla /kuõskee'l raajmõõžž
- Kue'llšeellmõš da miârr miârršõddummuš
- Sâ'mmlaid kuõskki kõõččmõõžž
- Kõmm da veärggmõš
- Massai ķiõtt'tõõllmõš

6 AAZZTEMKÄÄ'VVPROSE'SS DA VUÄSSÕÕTTMÕŠ

Aazztemkää'vprose'ss:

Kää've'tķķõõzz raajât aazztemkää'vven, koozz kooll tooimi vaaiktõsciõlgtõs.

Kää'vraajjâmpograamm e'tķķõõzzâst âlgg meä'rtõõllâd kää've'tķķõõzzâst čiolgtemnalla âarrai jeällmõš. Kää'vraajjâmpograamm e'tķķõs âlgg vuõltteed ciâklmi vääras ä'sšbie'll ve'rğgnii'ķķid da ouddorgaanid di piijjâd õlmmsest vuei'nnemnalla. Tân tuejjeet seâmma ääi'j Kää'vraajjâm alttumšest i'lmteen. Kää'vraajjâmpograamm ciâlkâlm mie'rräai'j âlgg lee'd uu'ccmõssân kutt neä'ttel. Luõvâspââ'j diõtt mie'rräai'j kuu'ķķeet kâau'c neä'ttlen.

Saujj–Va'rrjel kâ'dd raaveed kää'vraajjâmpogramm aazztemkää'vvtuâj väaras.

Taarrjânnam riikk čuâggas–strooi'tel da reddtökve'rggpäi'kk rä'jje vaaiktösčiolgtōōzz raavuum kää'vraajjâmpograamm meâldlânji. Vaaiktösčiolgtōōzz âlgg lee'd šiottuum kää'vraajjâmtâssa di lee'd vue'kkšôs kōōskâst tu'mmstōōggid, koid tue'jje. Vaaiktösčiolgtōōzz se'st oō'nni kää've'tkkōōzz âlgg kovveed ha'ŋkkōōzz vaaiktōōzz pirrō'sse da ohttsažkâdda. Vaaiktösčiolgtō'sse âlgg še siskkned kää'vraajjâm obb vaaiktōs.

Mâŋŋa tō'st aazztemkää'v, kââ'tt âann se'st vaaiktösčiolgtōs, pijjât ołmmsest vuei'nnemnalla, da čiâlkâlm ouddmō'sše âlgg lee'd äi'gğ uu'ccmōssân kutt neâ'ttel. Kää've'tkkōōzzâst tu'mmad looppâst kâ'ddvä'lddōs.

Vue'ssbeä'l:

Kää'vraajjâmpogramm da vaaiktösčiolgtōōzz šeâttmōōžž stää'ne, što kää'vraajjma vuâžžat veiddsōs vuässōōttmōōžž plaanâmprosessa obbnes. Kää'vraajjâmpograamm kuullâm päai'k uu'det vuâittmōōžž vaaikted di tōōzz, mōōk kōōččmōōžž lie tää'rkes da oōlgče čiōlgted što prosee'ss jââ'ttma, kuâ'ss loopplaž kää've'tkkōōs tōōzz kuulli vaaiktösčiolgtōōzzezvui'm puätt kiōtt'tōōllmō'sše.

Mie'rren lij ââ'nned ää'v teâdtempoodd kää'vraajjâm alttumšest i'łmmteen. Jee'res še šōōdmōōžžid jä'rjstet nâkam ä'sšvuâzzlavui'm, kook lie perstōōvvâm jeä'rben kää'v–vuu'dest.

Taarrjânnam riikk čuâggas–stroittel, reddmâddve'rggnee'kk da aazztemkää'vv–ve'rggnii'kki mie'rren lij teâdted aazztemkää'vvtuâjast nu'tt, što pukin vue'ssbie'lin lij šiōgğ fi'ttjōs aazztemkää'vprosee'ssest da e'tkkuum čâuddmōōžžin da tai seu'rrjōōzzin.

Teâdaid projee'kt pirr da ääi'jpoddsaž ä'sškkii'rjid peei'vtet čōōđ ääi'j ne'ttseeidaid [Vegprosjekter –vegvesen.no](http://Vegprosjekter-vegvesen.no). Teâđ projee'kt pirr käunn'je še kââ'dd ne'ttseeidain www.svk.no.

Taarrjânnam riikk čuâggas–stroittlest da reddtökve'rggpäi'kest lij vä'lddva'sttummuš Kää'vraajjâmplaani tuejjummšest, da oōutveäkka koo'ddin see'st lij vä'lddva'sttummuš aazztemkää'vvtuâj teâdtummšest. Teâdtem mie'rren lij vuâžžad päaiklaž toimjee'jid mie'ldd vuässōōttâd aazztemkää'vvtuōjju.